

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

4 de iure patronatus Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

de casu possessione beneficii concurrat cum tempore titulus, id est, institutio & bona fides: alioquin enim non mutaretur qualitas beneficii solo tempore, ut pote substantialibus deficientibus præscriptionis titulo & bona fide. c. vigilans, de præscript. late docet in specie proposita Rebuffius in §. volumus, de collat. in concordat.

8 Gall. in ver. regularia. ¶ Porro ¶ ex regularibus & secularibus beneficiis, tertia quedam species constari potest beneficiorum in commendam, ut dicimus, datorum, quando sum. Pontifex ex privilegio regulari personæ beneficium dat seculari: vel contra, seculari regulari. ¶ Hinc ¶ intelligimus, quod circumfertur, duas ecclesias aliquem habere posse, in titulum vnam, aliam in commendam. can. qui plures, 21. q. 1. c. nemo deinceps, de electi. in 6. ubi glo. in ver. commendare, plura tradit, de commend. ¶ Commendantur ¶ autem ecclesiæ bifariam, aut in vtilitate ecclesiæ, aut in vtilitate commendatarii: in primo casu non est titulus beneficii, sed potius custodia, a qua quis remoueri potest. Diuersum in secundo, ut explicat late Gomefius, in reg. cancell. de publico. res. gna. q. 4. ¶ in regu. de trienn. possess. reg. 5. & gloffa pragmatica sanctionis concilii Basiliensis, glo. in §. licet, in ver. euidenti causa, de

11 electi. in pragmat. sancti. ¶ Alia ¶ quinta diuisio seu distinctio a loco, ut alia dicantur villæ muratæ, alia non muratæ: sic enim expedit distingui ob præficiendorum distinctionem. Nam quæ villæ muratæ sunt, non possunt conferri in Gallia, nisi graduatis in aliqua probata Academia, aut qui triennio saltem in Theologia, aut in altero iurium, ciuilibus vel Pontifici, aut in vtroque studuerint. §. statuis, in 2. de collat. in concord. §. in ecclesiis, de collat. in concil. Basiliens. seu pragmat. sancti. ¶ Constat. reg. ¶ Villæ ¶ hic nomen, more Gallico, pro ciuitate intelligitur, vel oppido muris cincto, populoso. Sicuti & in iure Pontificio aliquando, ut in c. venerabilis, ca. 2. 3. de censib. lib. 3. Decret. titu. 29. ¶ in c. ad audientiam, in 1. de ecclesi. adifica. non pro villa rustica, vel edificio rustico, ut apud Latini sermonis auctores, apud quos, Varrone teste, lib. 1. de re rusti. cap. 2. villa quasi uehilla, a uehendo: quod in eam fructus ex agro intehantur, & inde in vrbe m uehantur. Ioannes 22. sum. Pontifex, ca. saluator, de præben. in extrava. communib. ciuitates videtur eas tantum nominare, ubi episcopus sit. Alii autem videntur muratam villam dicere, in qua sit mercatus, & nundinæ: quod certe non est verum perpetuo.

12 ¶ Sexta ¶ diuisio, alia esse beneficia ecclesiarum collegiatarum, alia non collegiatarum, quæ & simplices dicuntur ecclesiæ: quarum differentiam vel patroni solius diuersus assensus indicat. ca. nobis, de iur. patron.

13 ¶ Simplex ¶ ecclesia & capella dicitur, in qua vnus, vel duo, vel plures clerici ordinantur, non vt corpus faciant vel collegium, qui nec sydicum, nec sigillum commune habent, c. dilecti, de excess. prælat. non enim omnis adunatio clericorum facit collegium, a loquunt ubique essent collegia. Vix enim potest esse presbyter seu sacerdos sine duobus vel vno clericis, qui secum plallant, & in altari administrant, erudiantque filios parochorum. ca. vnusquisq, de vita & honestat. cleric. Qui tamen collegium non faciunt: quia in collegio faciendõ forma exigitur superiorisque licentia. l. 1. de colle. illo. in P. l. 1. §. quib. permissum est, quod cuius vnusquisq, nomi. in P. Nec numerus personarum eum constituit, cum sufficiant tres in eo constituendo, c. 1. de electi. ap. Greg. 1. Neratius, de verbo signif. & per vnum ius collegii retineri possit. l. 1. §. sicut, quod cuiusque, vnusquisq, nomi. in 1. ¶ Porro ¶ ecclesiæ collegiatæ, regularium personarum dicuntur conuentuales, c. nabis, de iur. patron. cenobia: alia capitula. Panorm. in c. edoceri. & ca. capitulum, de rescript. Omnis ecclesia cathedralis collegiata est: quia episcopus caput, membra, & consilium eius, capitulum, quod debet in institutione & destinatione clericorum adhibere secum, ca. nouit, c. 4. & c. quanto, §. de his, que sunt, a prælat. sine conscript. lib. 3. Decretal. tit. 11. Card. in clem. ut ii. col. 3. in 2. questio. de atar. & qualis. quanquam omnes ecclesiæ collegiatæ cathedrales non sint.

14 ¶ Septima ¶ diuisio, vt alia dicantur habere dignitatem, alia personatum, quedam officium, administrationem alia, alia præposituram, c. 1. de consuetud. in 6. ca. de multa, de præb. c. exsecrabilis, eo. in extrava. communib. quorum differentiam vide apud Siculum, Ab. Panorm. in c. de multa, in 1. de præb. & Archidiacon. in c. 1. de consuetud. in 6. ¶ Dignitatis ¶ nomen potest late accipi, pro qualibet prerogatiua in ecclesiâ, quæ alio nomine personatus dici potest. glo. 1. in c. quia nonnulli, & in ca. ad auer. de rescri. & in ca. de multa, de præben. Verum singulariter dignitas dicitur, facultas administrandi in aliqua ecclesiâ cum aliqua iurisdictione.

ne, glo. & Archidiacon. in d. c. 1. de consuet. tutius tamen erit in vi istorum nominum, dignitatis, personatus, officii, sequi mores ecclesiarum, & in qua significatione, sententia, & obseruatione huiusmodi sint nomina. Inter dignitates ea quæ præest, dicitur prælatara, quare episcopus & abbas prælati erunt, c. 2. de iudic. apud Gregor. de his in tit. de regia ad prælatu. nominatio. in conuentio. Gall. & Pontificis summi.

¶ Octaua ¶ beneficiorum diuisio, vt alia sint nominata: alia innominata. Innominata dicuntur, q̄ generali tantum nomine beneficii significantur, vel canonia, vel præbendæ. c. ex multis, §. constituis, in 1. q. 3. Sunt & inter innominata, quæ possident admissi dicti, in ecclesiis, de quib. in c. pen. de cler. non resid. & quæ habent in ecclesiis in minoribus constituti, quæ vocantur tituli, c. 2. de præben. Nominata ea dicuntur, quæ vltra generalem appellationem beneficii, proprio nomine intelliguntur, vt episcopatus, patriarchatus, abbatia, cura animarum, prioratus, & alia similia.

¶ Nona ¶ alia esse beneficia electiua, ad quæ per electionem quis vocatur: alia ad collationem pertinentia. c. cum in illis, c. 16. §. illis vero, de præb. in 6. Et electiua dicuntur, quæ facta electione exigat confirmationem superioris. glo. in clem. quia contingit, §. ut autem, in ver. electio. de religio. domi. Card. in clem. 1. §. ad hoc, de præben. Per electionem electus consequitur ius habitus in prælatara: per confirmationem, exercitium illius acti. nota. in ca. quanto, 6. 3. distinct. Cyn. & Bart. in l. priuatorum, de iuris. omn. iudic. c.

¶ Subinde ¶ decima distinctio, vt alia sint patronata, alia sine iure patronatus, libera in collatione ordinarii. Patronatum est beneficium, ad quod vacatione adueniente, præsentat idoneum clericum episcopo patronus, & sine cuiusque præsentatione recte non instituit episcopus, can. decernimus, 16. q. 7. præterquam in casu negligentia: patroni, & si per eam deuoluatur potestas ad eum vt superiorem, & aliis casibus, de quibus proximo agetur capite Deo fauente.

De Iure Patronatus ecclesiæ Cap. 4.

Lib. 3. Decretal. tit. 38.

- 1 Ius patronatus ecclesiasticum quid.
- 2 Ius patronatus ecclesiasticum adheret spiritualitati. Ius patronatus quare exigit institutionem episcopi.
- 3 Ius patronatus per se vendi non potest, vel cedi.
- 4 Ius patronatus in diuisibile, & quomodo ad plures heredes hoc ius pertineat.
- 5 Patroni plures in presentando debent conuenire.
- 6 Patronis pluribus existentibus, a maiori parte eorum presentatus instituendus est.
- 7 Ius patronatus honorem habet in prerogatiua presentandi. Presentatio patroni requiritur in patronato beneficio conferendo, eod. Presentatio quale ius conferat presentato, eod.
- 8 Beneficia & ecclesiarum cura ad sollicitudinem pertinent episcopi.
- 9 Patronus scriptum presentare non potest. Episcopus sibi conferre non potest beneficium. eod. Ex patronis pluribus vnus illorum ab aliis presentari potest. eod.
- 10 Presentatio instituendi, & per patronum, & per procuratorem, eum fieri potest, & per literas.
- 11 Patroni laici, & clerici: & intra que tempora presentare illi debeant. Patroni clerici non variant in presentatione. laici contra, eodem.
- 12 Patronus laicus variare potest tantum, antequam vnus ex presentatus instituat, non postea.
- 13 Presentato indigno per laicum, eorepudiato intra tempus quadrimestre patrono datum potest laicus alium, & alios presentare: nec repudiato indigno episcopus pleno iure potest conferre. Contra, si presentetur indignus a patrono ecclesiastico. Oeconomus datur ecclesiæ vacanti ab episcopo pendente tempore presentandi, eod.
- 14 Presentandi ius quando adimitur patronis, & plena collatio ad episcopum pertinet.
- 15 Ius patronatus quibus modis in perpetuum amittitur.
- 16 Iure patronatus priuatur, qui episcopum curauit occidi.
- 17 Ius patronatus non amittitur ex condemnatione criminis in alio, quam in proprium episcopum admissi.

- 18 Ius patronatus quibus modis acquiratur.
 19 Iuris patronatus onera.
 20 Patronus ecclesie tenetur congruum ei redditum assignare, aut supplere.
 Patronus dicitur defensor, aduocatus, vicedominus, custos, gardiam habens ecclesie sue, eod.
 21 Patronus in casu inopia, & liberi eius alii debent ab ecclesia patronata.
 22 Instructio presentati cur exigitur episcopi.
 Instructio debet fieri necessario idonei presentati, aliter recurritur ad superiorem, eod.
 23 Institutionis, significationis, & acceptationis, & cum collatione differencia.
 24 Sede vacante capitulum beneficia vacantia non confert, presentatos tamen instituit.
 25 Patronata & familiaria fuisse ceteris sacerdotia.

Definiuntur interpretes, hanc finitionem tradit & latissime explicat Rochus, in tractat. de iure patrona. Ioan. Andr. & Panor. partim in rubr. de iur. patrona. Ius patronatus, vel sit ius honorificum, onerosum & vile, competes alicui in ecclesia, pro eo quod de diocessani contentu ecclesiam fundauit, construxit, & dotauit ipse, vel is a quo causam habuit, solus vel alio concurrente. Quae finitio latius explicabitur, vt naturam patronate ecclesie, & qualitates benefici eius generis euoluamus paucis. ¶ Dicitur ius patronatus, ius ecclesiasticum, quia spirituale, id est, sacro annexum, c. de iure patronatus de iure patro. vt quae religiosis locis adherent, religiosa censentur. L. qua religiosis, de rei vind. in P. Non tamen per se est ecclesiasticum: quo fit vt & laicis competat, qui alioquin a ministerio sacrorum arcentur. Et quia annexum haec aliquid spirituale, pro eo requiritur episcopi institutio, & officium in eorum exequendo iure, ca. praeterea, de iure patron ca. illud, ca. cum laici, c. nullus, eod. tit. can. decimas, 16. q. 7. c. cum & plantare, de priuil. nemo enim de manu laici potest ecclesiam, seu eius regimen accipere spirituale, ca. sacrosancta, & c. necessaria, de electio. c. si quis deinceps, c. non placuit, can. quoniam, 16. q. 7. neque ab eo qui suis sumibus ecclesiam aedificauerit vel fundauerit. can. pie mentis, 16. q. 7. ¶ Facit i quoque illud spirituale annexum, vt ius patronatus vendi per se non possit: quia & periculum simoniae imminet, can. 1. 1. q. 1. & res sacrae non recipiunt a estimationem, ca. querelam, de simon. l. sacra loca. in fin. de ver. diuis. in P. §. fin. de em. cum similib. quae tamen aestimatio per aequalitatem pretii facit emtionem. l. 1. de contrab. em. in P. l. 1. de rerum permut. in P. Ceterum cum vniuersitate bonorum vendita tranfire in emtorem dubium non est, veluti quodam accessorii iure. c. cum seculum, de iure patron. c. neminem, 16. q. 7. hanc legem, de contrab. em. vt & eo modo obligari potest. ca. ex literis, de iur. patron. ¶ Et i quoque ius patronatus habet iuris naturam, erit indiuisibile, c. 1. eod. & id eo vni patrono pluribus succedentibus heredes sui apud omnes in solidum remanet ius patronatus, quamuis sint extranei. ca. 1. de iur. patron. clem. si. eod. tit. apud Clem. Et transit non solum in masculos, sed etiam in feminas. glo. in can. quoniam inuestituram, 16. q. 7. clem. fin. de concess. preb. ¶ Et i quoque quam plures esse patroni possint in dote constituenda, gloss. in can. in summa, 6. 3. distinct. tamen diuidi ius nequit. Possunt tamen conuenire patroni, vel eorum heredes, vt alteris vicibus praesentent, d. clem. fin. de iur. patron. & ita hoc iure vtantur, ne contractio concursu se mutuo impediatur. vt apud Iulian. in l. quoties duobus, 41. de usufr. & quemad. quis vita. lib. 7. P. tit. 1. Papin. l. 2. §. fin. quib. mod. usufruct. amitt. eod. lib. tit. 4. Licetne, de seruitut. russi. in P. Conuenire etenim in praesentando debent plures heredes vnius: nam vnum solum representant, in thirpesque succedunt in hoc, non in capita, siue aequaliter, siue pro minore parte succedant, nihil enim interest, clem. fin. de iur. patron. Quae & in iure patronatus libertorum recepta fere sunt, l. fin. eo. in P. & in aliis iuribus. l. si sepulcrum, de religio. & sumt. funer. in P. l. via, de seruit. in P. ¶ Quod i si plures essent patroni, a maioris partis consensu praesentatus instituendus est, vide Panor. in c. quoniam, de iur. patron. facit c. ecclesia, in 1. de elect. Quod si duo tantum sint patroni, & duos praesentant, institutio alterutius in electione & arbitrio est episcopi, gloss. in can. si plures, 16. q. 7. Innocent. in c. 1. de iur. patron. Panor. in c. eam te, eod. quamuis alii dissentiant.
 7 ¶ Ius i hoc patronatus tertio loco honorem confert patrono, & honorificum dictum, praecedit enim honore in ecclesia patronata. c. nobis, §. fin. de iure patron. Sed alius honor & praeci-

puus, in praesentando episcopo praesentando ecclesiae: non enim potest prouidere ecclesiae sine praesentatione patroni episcopus. can. monasterium, & can. decernimus, 16. q. 7. ca. ex insinuatione, de iur. patron. Non tamen per praesentationem plenum ius datur administrationis ecclesiae praesentato, sine institutione episcopi: nisi enim patronus confert pleno iure. c. quod autem & ca. illud praetereundum, c. ex consultatione, & c. consuluit, c. relatum, de iure patron. apud Gregor. c. si plures, & c. monasterium, 16. q. 7. ¶ Omnes namque basilicae pertinent ad curam & sollicitudinem episcoporum, can. omnes basilicae, eod. c. obitum, 61. distinct. cum similib. ibi notat. nisi aliquo priuilegio eximantur. ca. cum & plantare, de priuil. Et institutio, & destitutio praefectorum ecclesiarum proprie pertinet ad episcopos. can. cum ex iniuncto, de haeret. c. 1. & 2. de capell. monach. Neque etiam patronus, quia hunc honorem praesentandi habet, ideo administrandi res dotales, seu ecclesiae patronatae, potestatem habet. can. nouerunt, 10. quast. 1. ca. praeterea, de iure patronatae.

¶ Neque se ipsum, sed alium praesentare potest, ca. consuluit, 9. & cap. per nostras, eod. sicut nec se ipsum episcopus potest instituire, vel sibi suae collationis beneficium conferre, ca. fin. de institutione, vt nec tutor sibi auctor esse. l. 1. de auctor. iur. in P. Quamuis non inficior, si plures sint patroni, quin vnus ex illis ab aliis tamen praesentati possit, vel sibi alterius, glo. in d. c. consuluit, de iure patrona. sicuti ex decurionibus, qui seipso tutores dare non possunt, vnus ab aliis recte datur. l. ubi abiens, de iur. & curato. dat. ab iis, & c. ¶ Porro i praesentatio instituendi fieri potest non solum per patronum, verum etiam & per procuratorem, eius nomine & mandato: nam & electio fieri potest mandato domini procuratore, l. si is qui Stychem, de procurat. in P. imo & per literas quis potest praesentare. glo. in cano. non debet, 65. distinct. iuxta l. si procuratorem, de procurat. in P. ¶ In i hac tamen potestate, & qualitates patronorum, & tempora distinguenda sunt: nam patroni, aut laici, aut clerici sunt: laici quatuor menses dantur ad praesentandum, clericis sex: quia laici ante institutionem possunt variare, id est, plures praesentare alios post alios: clericis non possunt. Ideo vt maturius praesentandum eligant, longius tempus conceditur. c. 1. §. fin. de iure patron. in 6. ¶ Variatio i tamen illa licita in laico, 12. quam diu vnus ex praesentatis non instituerit episcopus: nam post praesentationem & institutionem reuocatur praesentatio. ca. quod autem consuluit, de iur. patron. ¶ Licita i tamen si praesentat laicus indignum, & repudietur ab episcopo: nam potest & tunc intra tempus illi concessum, alium praesentare, & plures, inter quos tamen est potestas episcopo eligendi quem velit, & vt dicimus, locus est gratificationi. c. cum autem aduocatus, eod. Nec ante tempus hoc concessum pleno iure episcopus spreta patrono laico conferre potest, sed tantum de aequo economo ecclesiae patronatae prouidet pro fructu sui regendis. ca. cum vos plerumque, de offi. & pot. iud. ordin. Diuersum tamen in praesentatione indigni, facta ab ecclesiastico: nam tunc episcopus, spreta illa praesentatione, pleno iure confert, cum ius praesentandi ecclesiasticus amiserit, indignum praesentando: neque possit vnquam variare, facta praesentatione semel, id est, alium non possit praesentare. ca. cum autem, de iure patron. Vt contra, si ille praesentatus sit idoneus, non possit alium ei praeponeere episcopus, d. c. cum aduocatus, eo. dummodo praesentatio fiat vacante beneficio. Nam ante vacationem praesentatio inutilis, & adueniente ea, non obstat prima, recte alium vel primum praesentat: nec dicitur ideo variare. ca. fin. eod.

¶ Quando tamen ius praesentandi amittit patronus, plene collationis potestas penes episcopum est siue patronus sit ecclesiasticus, siue laicus. Amittunt autem potestatem praesentandi, & ita ius patronatus, vel pro vna vice, vel in perpetuum. Pro vna vice, hoc est, ratione occurrentis praesentis vacationis, si ecclesiasticus, vt dictum est, indignum praesentat: vel si is, vel laicus non praesentat intra tempora illis constituta, laicus intra 4. menses, ecclesiasticus intra sex: tunc enim deuoluitur potestas ad episcopum, auctoritate concilii Lateranensis, c. 2. de supp. negl. prelat. c. 3. §. si & c. si vero, de iure patron. c. eam te, eo. c. 1. §. si. eo. tit. in 6. Dehinc & pro occurrenti necessitate deuoluitur ad illum ius, si quando plures sint patroni principales, qui sine graui scandalo in nominatione seu praesentatione non possint conuenire. ca. 3. de iur. patron. Ordine seruato, vt primum quam diu conuenientia, eorum agitur, episcopus interrim ostium claudat ecclesiae patronatae, amotis sacris lipianis seu reliquiis, donec conueniant. c. 2. eod. Dehinc vt a maiori parte electus, & maioribus praesentis meritis admittatur: quod si id sine scandalo fieri non possit, ipse episcopus prouideat. d. ca. 3. eod. ¶ In

15 **I**us perpetuum patronatus hoc ius amittit, si donet illud aut cedat alteri, quod licet etiam sine licentia episcopi, c. 3. in princip. eod. in 6. tamen plena collatio episcopi est, sed presentationem expectare debet intra tempora fieri ab eo, in qua ius translatum est. Nisi si moniace qui habet ius illud, in se transfuerit: nam in penam dignus est qui priuatur iure patronatus. ca. quia clerici quidam de iur. patron. ca. iuarum, de priuileg. c. priuilegium, 11.

16 **g.** **P**riuarus et is perpetuo hoc iure, qui per se vel per alium procurauerit episcopum, vel rectorem ecclesie, cuius est patronus, occidi: ut necis, nec heredes eius usque ad quartum gradum possint hoc iure vel honore potiri. c. pen. de peni. incip. in quibusdam.

17 **d**am. **P**er condemnationem tamen alterius criminalis, hoc ius non eripitur, nec a filiis patroni: quia hoc ius habet solum auctoritate canonis, quo non priuatur, nisi a solo Papa. glos. in can. filius, 16. q. 7. Conceditur namque hoc ius patronatus, potissimum laicis, singulari quodam beneficio & priuilegio, favore ecclesiarum, ut ad constructionem & dotationem earundem inuidentur. c. 3. & c. cum dilectus de iure patro. Proinde fauor ille ecclesiarum remanet delicto etiam interueniente. **Q**uod dicitur tamen ius patronatus fundacione ecclesie, c. nobis. eod. ca. pia mentis, 16. q. 7. edificacione facta suis sumptibus, ca. monasterium, eod. dotacione, seu addicione prouentuum, can. filius, & can. quicumque, 16. q. 7. ex contrafactu translatione facta cum uoluntate, c. cum seculum. & c. ex literis, de iur. patron. iurisdictione. elem. 2. eod. **Q**uod constat que tunc precipuis modis acquirendi, onus etiam esse ius patronatus patrono potius, nempe quod ex bonis eius propriis natum sit, ut & inde aliud sequatur, uidelicet sollicitudo patroni in his conferendis, que elargitus ipse est, vel in a quibus causam & ius habet: dare namque operam debet, ne bona ecclesie patronate pereant vel detrimentum patiantur, eamque ob causam moneat prefectam, postea episcopum, usque negligentibus mederi incommodo regem ipsum. ca. filius, 16. q. 7.

20 **Q**uia tamen si conueni non fiat redditus ecclesie patronate, ipse cogitur per episcopum supplere quod sufficiat pro alimentis prefecit presentati, & ad iura episcopalia soluenda. ca. 1. de iur. patro. ap. Clemen. c. 1. de preben. in 6. c. exstirpanda, §. quod uero. eod. in u. ap. Gregor. Dicitur & patronus ideo defensor can. frigidus, 16. q. 7. ecclesie, & ad uocatus, c. quia clerici, de iur. patron. quia eius habet patrocinium, uice dominus, custos, gardiam habens. c. praterea, in 2. de iur. patron. **Q**uocicirca tamen quoque nec ei delinquenti ius hoc adimendum, quod onerosum alioquin ei est, aliquando etiam uult. ut dum ad iurisdictionem peruenit: nam eo casu ne sit ingrata ecclesia patronata, patronum & liberos eius alere tenetur, c. nobis, §. fin. eo. can. quicumque, 16. q. 7. habita ratione honorum ecclesie, & qualitas personarum patronorum. ca. vlt. 10. q. 3. sed et si quid. §. 1. de usufructu. in p.

22 **A**uimaduertendum tamen est, in hoc iure patronatus constituto, episcopi consensum, ut diximus in fictione, requiri, & tunc dicitur ius patronatus spiritualitatum, id est, approbatum ab episcopo: quo nomine eximuntur ab hac institutione oratoria, siaphelque capelle, que beneficia non sunt proprie. Cum nemo si re episcopi consensu possit edificare ecclesiam. cano. nemo, de consecr. dist. 1. can. qui religiosus, cum §. seq. 18. q. 2. c. fin. §. fin. de eccles. edific. Quare alia ratione, propter auctoritatem ab episcopo interpositam, ipse episcopus habet in eo patronatu ius institutionis, id est, facultatem intra ecclesiam, vel in ecclesia statuendi presentatur. Relatiuumque hic fit uerbum institutionis, ad presentatorem alterius: nam ea institutio libera non est collatio, sed si fiat presentatio admitti debet ab episcopo, alioquin si repudiet, patet via refugii: ut dicunt, in refutum ad Archiepiscopum.

23 **L**ata tamen alioquin est institutionis appellatio, que interdum pro collatione accipitur, nempe pro concessione libera beneficii facta ab episcopo iure communi, vel ab alio ex priuilegio, cuius collationis, & promissio species est. glos. in rubr. de institution. in 6. vide & de altis acceptionibus Io. Imolan. in c. ex frequentibus. & c. cum uenissent, de iure patron. Interdum institutio, pro confirmatione electi, quam facit episcopus, c. cum olim, de maior. & obed. & tot. tit. de elect. & pro approbatione episcopalis collationis ab alio quam episcopo facte, dicta auctorizabilis institutio, ut in ca. cum satis de offic. archid. Item aliquando pro translatione possessionis, quam dicunt installationem, & inductionem, in realem possessionem. de qua in c. ad hac, c. cum nostrum, eod. Proprie tamen permutum inter est inter collationem, que est libera, institutionem, que necessitas & presentationem c. cum in illis, §. cum autem, de preben. in 6.

24 **I**deo tamen collatio iude vacante loco episcopalia capitio de benefi-

ciis fieri nequit, institutio debet. c. cum olim, de maior. & obed. ap. Greg. c. 1. de Inst. in 6. c. 1. ne sede uacante. ap. Greg. c. 1. eo. tit. in 6. Quod & in vicario obseruatum est. c. ex frequentibus, de Inst. ap. Greg. c. si. de offic. uicar. in 6. Sed hanc hactenus de beneficiis iuris patronatus dicta sint, quibus plura me posse addere non difficeo: uerum quia patronatus huius materia & quaestiones, proprio tractatu & celebri explicatur a Rocho, ad eum remittam lectores, ne fuci instar labores aliorum supplemus.

Hic tamen tantum adiciam, apud antiquos idolis seruientes, fuisse olim quoque in diuino cultu quaedam sacerdotia patronata, dicta gentilia, id est, generis seu familie certae, que redditus annuos sacrificiis suis praebebat. De quibus meminit Cicero de A. ruspicum responsis & alii. Sic Michas uicini monte Ephraim idolum sibi fecit, & ei extruxit aediculam, fecit Ephod & Theraphia, id est, uestem sacerdotalem, constituitque ibi sacerdotem, & illi redditus, ut habetur in lib. Iudic. Israelis, cap. 17. & 18.

De Ereptione seu Constitutione beneficiorum, eorumque interitu incidenter.

C A P. 5.

- 1 Beneficiorum origo.
- Beneficium fundatio & creatio quid, eod.
- 2 Beneficium restitutio quid.
- 3 Beneficia quot modis extinguantur, & restituantur, & 14.
- Beneficia quare extinguuntur possunt.
- 4 Sacra res a sanctitate excusantur possunt.
- 5 Beneficia inueniuntur unione.
- De unione beneficiorum, & quid unio, eod.
- 6 Vno beneficiorum tripliciter fit.
- Beneficium imperatio non exigit mutationem unius ecclesie.
- 7 Unonis faciende rationes.
- 8 In unione faciende uocandi ii, quorum interest.
- 9 Beneficium extinguuntur fundacione eius reprobata.
- 10 Beneficia occupata ab hostibus an intereant.
- 11 Ecclesia parietibus omnino subruitis, an remaneat beneficium, & 13. & seq. usque ad 22.
- 12 Auaere portante quid, & priuilegium eius.
- 13 Euocatio sacrorum, qua prophanum reddebat locum.
- 16 Vnio a quo fiat, & dissoluitur.
- 17 Ecclesia polluta non est iterum consecranda, sed reconcilianda.
- Ecclesia quibus polluitur, eod.
- 18 Ecclesia polluta quomodo, & quibus reconcilietur Deo.
- 19 Ecclesia consecranda ceremonie.
- Ecclesia semel consecrata, iterum consecrari non debet, eod.
- 20 Tempia ethnicorum quomodo adificabantur, & sacris inaugu- rabantur.
- 21 Ecclesia & beneficia ut restituantur.
- 22 Beneficiorum transmutatio qua, & quatenus permittitur.

Quia tamen in superioribus beneficiorum diuersa qualitas, generali quadam nota: s docuit ecclesiasticarum personarum diuersitatem: series postulat, ut de ereptione beneficiorum agamus, ex qua vel in qua facile status & qualitas beneficiorum, ut a matre originem accipit. Ereptione itaque beneficiorum fit, noua fundacione, restitutione status antiqui beneficii, & immutatione. Noua fundacione, creatum beneficium dicitur a Clemente V. Pont. sum. clem. fin. de rescript. & Innocent. III. in c. dilecto filio, de preben. Fundatio illa noua fit, quando augmentatur numerus prebendarum, vel ecclesia, ubi prius non erat, erigitur: ut si ab Hmactitis, seu Agatenis ciuitates & regna a Christianis recipiantur. ut in c. 1. de uerb. sign. in 6.

Restitutio tamen erectio, cum extinctum beneficium restituitur: totque modis uidetur fieri restitutio, quot contrariis extingui vel supprimi potest. Idcirco non alienum erit, de extinctione seu peremitione beneficiorum agere, priusquam de restitutione, que peremitionem refert, dicamus.

Ergo tamen beneficia extingui & supprimi possunt, ut amplius non sint, vel non faciant nomen: primum, quando canonice, vel prebende extinguntur, c. cum accessissent, & c. ex parte, de consuet. fructuum in opus, sicuti & augmentantur pro fructuum abundantia. c. fin. de uerb. signif. ap. Greg. Nec nos remoretur, quod uidetur habere quaestione, num possint tolli beneficia, vel perimi, cum Deo semel dicatum, alios in usus transferri non possit. ca. semel Deo, de reg. iur. in 6. c. in auincia, de rerum permu. siue ligna sint ecclesie, ca. ligna, de consecr. dist. 1. §. sacra, de rer. diuis. siue resti-

